

Openbare versie

Friendly Finance B.V.
de directie
Johan van Hasseltweg 43 I
1021 KN AMSTERDAM

Datum
Ons kenmerk JZ- [REDACTED]
Pagina 1 van 29
Telefoon 020 - [REDACTED]
E-mail [REDACTED]@afm.nl
Betreft Last onder dwangsom

Geachte directie,

De Autoriteit Financiële Markten (AFM)¹ heeft geconstateerd dat Friendly Finance B.V. (Friendly Finance) in strijd met artikel 2:60, eerste lid, van de Wet op het financieel toezicht (Wft) handelt door in Nederland krediet aan te bieden zonder te beschikken over de daarvoor benodigde vergunning en zonder dat Friendly Finance is uitgezonderd of vrijgesteld van de verplichting om over een vergunning te beschikken. Om deze reden heeft de AFM besloten om Friendly Finance overeenkomstig artikel 1:79, eerste lid, Wft een last onder dwangsom op te leggen. Deze last onder dwangsom strekt ertoe dat Friendly Finance het in paragraaf 3 beschrevene bewerkstelligt.

Deze brief is een besluit in de zin van artikel 1:3, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Iedere belanghebbende die het niet eens is met dit besluit, kan daartegen bezwaar aantekenen op de wijze zoals in paragraaf 4 beschreven.

Deze brief is als volgt opgebouwd. In paragraaf 1 beschrijft de AFM de feiten die tot de last onder dwangsom aanleiding geven. In paragraaf 2 wordt een beoordeling van de feiten gegeven. In paragraaf 3 is het besluit beschreven. Tot slot staat in paragraaf 4 hoe Friendly Finance bezwaar kan maken. Het wettelijk kader is als bijlage 1 bij deze brief gevoegd.

1. Feiten

1.1 Persoons- en bedrijfsgegevens

Friendly Finance is in het handelsregister van de Kamer van Koophandel (KvK) voor Amsterdam ingeschreven onder nummer 51022362 en is gevestigd op het adres Johan van Hasseltweg 43-I, 1021 KN Amsterdam. De bedrijfsomschrijving zoals vermeld in de KvK luidt als volgt: “*Budget planning en advies voor particulieren; houdster- en financieringsmaatschappij*”. Enig aandeelhouder van Friendly Finance is sinds 6 januari 2012

¹ Met “de AFM” wordt in deze brief zowel de AFM zelf, als haar toezichthouder(s) bedoeld.

. Bestuurders van Friendly Finance zijn de heer en de heer .

Uit het handelsregister van de KvK van Estland² blijkt dat is gevestigd op het adres en geregistreerd is onder nummer . De heer , de heer , de heer en de heer staan als ‘members of the management board’ ingeschreven.

1.2 Onderzoek Friendly Finance

In haar onderzoek heeft de AFM informatie op de website van Friendly Finance www.betaaldag.nl³ (hierna: de Website) beoordeeld. Deze informatie wordt besproken in paragraaf 1.2.1. Daarna wordt de informatie besproken die Friendly Finance op verzoek aan de AFM heeft verstrekt.

1.2.1 De website

Op de Website biedt Friendly Finance de mogelijkheid aan consumenten om toekomstige inkomsten aan Friendly Finance te verkopen. De consument vult hiertoe het aanvraagformulier op de Website in. Vervolgens laat Friendly Finance ‘zo snel mogelijk weten of we u kunnen helpen en zullen u meteen een voorlopig aanbod doen’. Zodra de koopovereenkomst is getekend, ontvangt de consument de afgesproken koopprijs op haar of zijn rekening. Een dag nadat het inkomen is ontvangen door de consument voldoet deze het bedrag op de rekening van Friendly Finance.

Op de Website (raadpleegdatum: 19 maart 2012) staat onder meer het volgende vermeld:

- “Betaaldag geeft u direct beschikking over toekomstige inkomsten. Dit doen we door een deel van uw inkomen te kopen. Bijvoorbeeld een deel van uw volgende salaris of een andere inkomstenbron. Met Betaaldag hoeft u niet meer te wachten op uw geld.”
- “Betaaldag.nl koopt alle soorten inkomen in ruil voor contant geld: bijvoorbeeld inkomen met betrekking tot:
 - o loon van uw werkgever
 - o toekomstige uitkering van uw verzekeringsmaatschappij
 - o pensioen
 - o huurinkomsten”
- “Betaaldag.nl is een unieke dienstverlening waarbij klanten met een ongekende snelheid, gebruikersgemak en flexibiliteit kortlopende leningen worden geboden.” (uitdraai website op 11 juli 2011).
Op raadpleegdatum 19 maart 2012 is deze zin vervangen door: “Betaaldag.nl is een unieke dienstverlening waarbij klanten met ongekende snelheid, gebruikersgemak en flexibiliteit inkomen kunnen verkopen en dus direct over hun geld kunnen beschikken.”
- “U kunt aan Betaaldag.nl 24 uur per dag kleine en kortlopende vorderingen verkopen. De maximale looptijd van een aan ons verkochte vordering is 1 maand.”
- “Allereerst geeft u aan hoeveel van uw inkomen u wilt verkopen aan Betaaldag.nl. Daarna vult u het aanvraagformulier op onze site in. Nadat de gegevens door ons systeem zijn bekeken wordt u gebeld door één

² <http://www.kvk.nl/over-de-kvk/over-het-handelsregister/buitenlandse-handelsregisters/handelsregisters-in-europa/>.

³ De website www.easycrredit.nl staat doorgelinkt naar www.betaaldag.nl

van onze medewerkers. Deze zal met u een aantal gegevens doornemen waarna direct een aanbod van onze kant zal komen. Na het aanvaarden van dit aanbod zal het geld zo snel mogelijk worden overgemaakt naar uw rekening.”

- **“Voorbeeld 1: salarisbetaling**

U heeft de 25ste van de maand recht op uw salaris, maar u heeft op de 3e van de maand al € 200,= nodig. Wij betalen u deze € 200,= direct uit. In ruil daarvoor verkoopt u een deel van het recht op uw salaris aan ons voor € 250,=.

Zodra uw salaris wordt uitbetaald, in dit geval uiterlijk op de 26ste van diezelfde maand, maakt u het afgesproken deel van uw salaris aan ons over. In dit geval dus € 250,=.

- *“Voor nieuwe klanten is er een maximale koopprijs van € 300,00. Naarmate de relatie tussen u en Betaaldag.nl beter wordt, kan dit oplopen tot een totaal van € 750,00.”*
- *“Indien Betaaldag.nl hierom vraagt moet u ook door middel van documenten kunnen aantonen dat u de vordering heeft. In de meeste gevallen zal dit niet nodig zijn maar Betaaldag.nl behoudt het recht om steekproefsgewijs te vragen naar aanvullende documenten.”*
- *“Betaaldag.nl laat bij de allereerste stap op onze site meteen zien wat de kosten zijn om een overeenkomst met ons te sluiten. Dit betekent dat u later niet vast zit aan abonnementskosten, variabele rente percentages en al die andere trucks die banken gebruiken om u extra geld afhandig te maken.”*
- *“Wanneer u uw deel van de claim op uw inkomen aan ons heeft verkocht, wordt een overeenkomst tot koop/verkoop ondertekend door u en door ons. In die overeenkomst is ook een volmacht van ons aan u opgenomen om de claim op uw inkomen te incasseren als het zo ver is. Met andere woorden, u ontvangt dus voor ons uw inkomen en betaalt vervolgens dit bedrag aan ons binnen 1 dag door.”*
- *“Als u het aan ons verkochte inkomen niet aan ons voldoet binnen 1 dag na de dag die u heeft gekozen om de vordering voor ons te innen dan bent u een vergoeding verschuldigd van € 7. Als u een dag later de vordering nog niet aan ons heeft voldaan, dan bent u een extra vergoeding verschuldigd van € 17. Vanaf de derde dag dat u te laat bent de vordering te voldoen, sturen we u op uw kosten herinneringspost. Daarvoor brengen wij bij u administratieve kosten van € 10 per brief in rekening.”*

In de Algemene Voorwaarden van Friendly Finance, die op de Website zijn gepubliceerd (raadpleegdatum 25 januari 2012) staat onder meer:

- *“**“Verkoper”**: degene die een vordering ter verkoop heeft aangeboden aan Betaaldag.nl en met wie Betaaldag.nl een Koopovereenkomst heeft gesloten.”*
- *“3.2 Ten behoeve van het aangaan van de Koopovereenkomst en ter verkrijging van de daaruit voortvloeiende Koopprijs ontvangt Verkoper het Aankoopvoorstel nadat Verkoper kenbaar heeft gemaakt zijn of haar vordering te willen verkopen.”*
- *“3.4 Het aanbieden van een vordering ter verkoop kan uitsluitend worden gedaan door middel van het invullen van het daartoe bestemde formulier op de Website.”*
- *“5.3 Een Koopovereenkomst tussen Betaaldag.nl en Verkoper komt slechts tot stand, indien Betaaldag.nl een Aankoopvoorstel strekkende tot het doen van een aanbod de vordering te kopen tegen de Koopprijs, aan Verkoper kenbaar heeft gemaakt op de wijze als hierna bepaald en Verkoper dit voorstel heeft aanvaard.”*
- *“5.4 Betaaldag.nl zal Verkoper het Aankoopvoorstel doen toekomen door middel van het sturen van een e-mail naar het e-mailadres van Verkoper zoals opgegeven op de Website door Verkoper.”*

- *“6.1 Zodra Verkoper de overgedragen vordering aan Betaaldag.nl op basis van de Koopovereenkomst namens Betaaldag.nl van de debiteur heeft geïncasseerd en voorts heeft voldaan aan Betaaldag.nl eindigt de Koopovereenkomst.”*
- *“6.7 Ontvangen betalingen zullen, ongeacht anders luidende aanduidingen van Verkoper, in de eerste plaats strekken ter voldoening van de uit hoofde van of in verband met de Koopovereenkomst verschuldigde incassokosten, vervolgens van de boetekosten uit hoofde van of voortvloeiende uit de Koopovereenkomst en voorts ter voldoening van het namens Betaaldag.nl geïncasseerde bedrag uit hoofde van de Koopovereenkomst.”*
- *“8.2 Onverminderd het bepaalde in artikel 8.1, is Verkoper aan Betaaldag.nl in geval van niet tijdige betaling een vertragsboete verschuldigd. Deze boete strekt ertoe Verkoper aan te sporen zijn verplichtingen alsnog zo snel mogelijk na te komen. Indien Verkoper niet binnen één dag na de contractueel afgesproken datum van voldoening het namens Betaaldag.nl geïncasseerde bedrag heeft voldaan, is Verkoper een vergoeding aan Betaaldag.nl verschuldigd van € 7. Indien Verkoper de daaropvolgende dag het namens Betaaldag.nl geïncasseerde bedrag wederom niet heeft overgedragen aan Betaaldag.nl, dan is Verkoper een extra vergoeding aan Betaaldag.nl verschuldigd van € 17. Elke opvolgende dag dat Verkoper ten aanzien van de overdracht van het namens Betaaldag.nl geïncasseerde bedrag in verzuim is, zal Betaaldag.nl op kosten van Verkoper aan Verkoper herinneringspost sturen. Daarvoor zullen door Betaaldag.nl administratieve kosten ter hoogte van € 10 per brief in rekening worden gebracht.”*
- *“8.3 De aanmaningen, in geval van het niet tijdig voldoen van het uit hoofde van de Koopovereenkomst namens Betaaldag.nl geïncasseerde bedrag door Verkoper, zullen worden verzonden per gewone post, per e-mail of per SMS naar het adres of telefoonnummer dat Verkoper in op de Website heeft opgegeven. Betaaldag.nl is tevens gerechtigd desgewenst brieven per aangetekende post te verzenden. De kosten die Betaaldag.nl in verband met het voorgaande is genoodzaakt te maken, zullen aan Verkoper in rekening worden gebracht naast de kosten in artikel 8.2 genoemd.”*
- *“8.4 Niettegenstaande het overige in deze Voorwaarden bepaalde is Betaaldag.nl bevoegd aan Verkoper alle door Betaaldag.nl gemaakte kosten verband houdende met de niet tijdige overdracht door Verkoper van enig namens {Betaaldag.nl} geïncasseerd bedrag uit hoofde van de Koopovereenkomst in rekening te brengen, waaronder begrepen kosten die derde partijen maken ten behoeve van de incasso van het door Verkoper aan Betaaldag.nl over te dragen bedrag. Alle kosten verbonden aan in- of buitengerechtigde incasso van het aan Betaaldag.nl over te dragen bedrag en/of enig ander door Verkoper aan Betaaldag.nl verschuldigd bedrag, waaronder de kosten verbonden aan het inschakelen van een incassobureau, komen voor rekening van Verkoper”.*
- *“9.1 Verkoper verplicht zich Betaaldag.nl op eerste verzoek schadeloos te stellen en te vrijwaren van alle schade en kosten (inclusief kosten van in- of buitengerechtigde incasso, juridische bijstand en proceskosten) welke Betaaldag.nl mocht lijden respectievelijk moet maken als gevolg van een tekortkoming door Verkoper in de nakoming van enige verplichting uit hoofde van of in verband met de Koopovereenkomst, daaronder begrepen doch uitdrukkelijk daartoe niet beperkt, enige verplichting tot overdracht van enig bedrag alsmede ingeval enige door Verkoper aan Betaaldag.nl gedane verklaring genoemd in deze Voorwaarden geheel of gedeeltelijk onjuist mocht blijken te zijn.”*
- *“10.5 Betaaldag.nl is bevoegd de van Verkoper verkregen elektronische contactgegevens te gebruiken voor communicatie ter bevordering van de totstandkoming van toekomstige Koopovereenkomsten (direct marketing).”*

1.2.2 Correspondentie

Op 25 mei 2011 heeft de AFM telefonisch contact opgenomen met Friendly Finance. Tijdens dit telefoongesprek heeft de AFM Friendly Finance erop gewezen dat de Richtlijn Consumentenkrediet 2008/48/EG⁴ (de Richtlijn) is geïmplementeerd en dat hierdoor alle consumentenkredieten vallen onder de werking van de Wft, ongeacht de looptijd. Friendly Finance gaf aan dat zij van mening was dat de Wft niet op de activiteiten van Friendly Finance van toepassing is.

Op 4 juli 2011 heeft de AFM telefonisch contact opgenomen met de advocaten van Friendly Finance; . Tijdens dit telefoongesprek is gesproken over de Website en overige reclame-uitingen van Friendly Finance. Friendly Finance is onder andere gewezen op artikel 53 van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft. Tevens heeft de AFM Friendly Finance verzocht aan te geven of, en zo ja, welke wijzigingen Friendly Finance ten aanzien van reclame-uitingen en de Website zou gaan doorvoeren. Na afloop van het telefoongesprek heeft de AFM een e-mail gestuurd aan , waarin de inhoud van het telefoongesprek is vastgelegd.

Op 5 juli 2011 heeft de AFM een e-mail ontvangen van waarin het standpunt van Friendly Finance is weergegeven. Friendly Finance geeft in deze e-mail onder andere het volgende aan: *“Vooropgesteld dient te worden dat het businessmodel dat Friendly Finance thans hanteert een geheel andere is dan het model dat zij hanteerde voor implementatie van de richtlijn consumentenkrediet, toen (op dat moment door Easy Credit) Flitskredieten werden aangeboden. Via de website van Friendly Finance, namelijk www.betaaldag.nl, wordt evenwel geen krediet meer aangeboden.”* Friendly Finance geeft in deze reactie tevens aan geen aanpassingen te verrichten aan de website omdat: *“indien op de website een zogenaamde ‘krediettabel’ wordt opgenomen, dan wel indien een kredietwaarschuwing wordt opgenomen leidt dit ons inziens tot verwarring bij de potentiële koper, er is immers geen sprake van krediet. Voor wat betreft de krediettabel is het tevens niet mogelijk om de informatie, die hierin behoort te worden opgenomen, weer te geven. Friendly Finance kan immers niet een debetrentevoet, termijnbedragen of een jaarlijks kostenpercentage weergeven, omdat deze er niet zijn.”*

Op 18 juli 2011 heeft de AFM een informatieverzoek () aan Friendly Finance verstuurd en onder meer verzocht om gegevens te verstrekken over de modaliteiten van de aangeboden diensten.

Op 21 juli 2011 heeft de AFM een brief ontvangen van Friendly Finance, waarin Friendly Finance aangeeft dat zij geen krediet aanbiedt en derhalve niet artikel 2:60 Wft overtreedt. Ter onderbouwing vermeldt Friendly Finance het volgende: *“In verband met de nieuwe wetgeving per 25 mei 2011 biedt Friendly Finance geen krediet meer aan, maar koopt zij vorderingen op. Door Friendly Finance worden (een deel van (toekomstige)) vorderingen van derden ex artikel 7:1 BW opgekocht en aldus gecedeerd ex artikel 3:94 BW. Friendly Finance incasseert vervolgens de door haar gekochte vordering bij de schuldenaar. Er is dus sprake van koop/verkoop en niet van het aanbieden van krediet.”*

⁴ Richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van Richtlijn 87/102/EEG (Pb EU L 133).

Op 1 augustus 2011 heeft de AFM een aanvullende reactie van Friendly Finance ontvangen op het informatieverzoek van 18 juli 2011. In deze reactie maakt Friendly Finance een onderscheid tussen het aanbieden van krediet door EasyCredit B.V. tussen 25 mei 2011 en 11 juni 2011 en de activiteiten van Friendly Finance vanaf 11 juni 2011⁵. In de reactie is onder meer het volgende vermeld:

- *“Op 11 oktober 2010 heeft Friendly Finance (op dat moment onder de naam EasyCredit B.V.) zich ingeschreven in het handelsregister en heeft zij vanaf 17 december 2010 kortlopende kredieten aangeboden via de website www.easycredit.nl. EasyCredit was niet vergunningplichtig op grond van het toenmalige artikel 2:60 Wft, aangezien de aangeboden en verstrekte kredieten onder de uitzondering van artikel 1:20 Wft vielen.”*
- *“Om elk misverstand ten aanzien van het aanbieden van krediet te voorkomen heeft EasyCredit haar statutaire naam gewijzigd in Friendly Finance B.V. en heeft na verwijdering van de website www.easycredit.nl louter commerciële activiteiten ontplooid op basis van haar nieuwe (handels)naam. Deze commerciële activiteiten zijn gebaseerd op een nieuw en volstrekt ander businessmodel. In de voetnoot staat vervolgens: “De wijziging van de statutaire naam is vanwege administratieve redenen overigens eerder doorgevoerd, onder de naam Friendly Finance is evenwel geen krediet aangeboden.”*
- *“Onder de handelsnaam Friendly Finance is de website www.betaaldag.nl opgezet, welke per 10 juni 2011 toegankelijk is. Via deze website wordt nadrukkelijk geen krediet aangeboden, maar het volgende. Friendly Finance koopt (toekomstige) vorderingen op. Via de website kan een partij zijn vordering te koop aanbieden aan Friendly Finance. Friendly Finance geeft vervolgens aan of en voor welk bedrag zij bereid is de vordering te kopen. Na aanbod en aanvaarding ontstaat een koop/verkoop overeenkomst zoals bedoeld in artikel 7:1 van het Burgerlijk Wetboek. Ten aanzien van de mogelijk te verkopen vorderingen kan gedacht worden aan een vordering uit hoofde van een huurovereenkomst, arbeidsovereenkomst of elke andere verbintenis, waarbij een (toekomstige) vordering vatbaar is voor overdracht. Indien de verkopende partij het aanbod van Friendly Finance accepteert, komt een verkooptransactie tot stand op basis waarvan de vordering of een deel van de vordering wordt overgedragen aan Friendly Finance. De verkopende partij ontvangt vervolgens de koopprijs van Friendly Finance. De levering vindt plaats door middel van een onderhandse akte van cessie, zoals bedoeld in artikel 3:94 van het Burgerlijk Wetboek. Friendly Finance wordt als zodanig eigenaar van de vordering en incasseert de vordering, op het moment dat deze opeisbaar wordt.”*
- *“Op grond van het voorgaande ontplooit Friendly Finance geen activiteiten, waar zij op basis van artikel 2:60 Wft vergunningplichtig voor is.”*
- *“Kort gezegd zijn onder de (handels)naam EasyCredit gedurende de periode 17 december 2010 tot en met 10 juni 2011 kortlopende kredieten aan consumenten verstrekt. Zowel voor als na de implementatie van de Richtlijn Consumentenkrediet heeft EasyCredit gehandeld zoals weergegeven in de (op dat moment) geldende uitzondering genoemd in artikel 1:20 sub f van de Wft. Hierna is onder de (handels)naam Friendly Finance geen krediet aangeboden en heeft zij haar activiteiten ingrijpend gewijzigd.”*
- *“Friendly Finance stelt voorop dat het genoemde citaat (“zolang u zich aan de overeenkomst houdt, zullen er nooit extra kosten in rekening worden gebracht”) afkomstig is van de website www.betaaldag.nl en derhalve*

⁵ De AFM heeft geconstateerd op basis van de Handelsregisterhistorie dat de statutaire naam van de rechtspersoon, ingeschreven bij de KvK onder nummer 51022362, sinds 14 februari 2011 Friendly Finance B.V. is.

Datum

Ons kenmerk

JZ- [REDACTED]

Pagina

7 van 29

geen betrekking heeft op een kredietovereenkomst. Het citaat heeft betrekking op een koop/verkoop overeenkomst zoals bedoeld in artikel 7:1 BW. Friendly Finance behaalt een marge, namelijk het verschil tussen de koopprijs van de verkochte vordering en de omvang van de verkochte vordering, op het moment dat Friendly Finance de verkochte vordering incasseert. Deze marge kan uiteraard per vordering verschillen en is afhankelijk van verschillende factoren.

Er kan geen krediet worden aangegaan door nieuwe of bestaande klanten bij Friendly Finance. Aldus kan geen splitsing worden gemaakt tussen kosten die zijn gemoeid met het aangaan van een krediet.”

- *“Het is niet mogelijk om met Friendly Finance een kredietovereenkomst aan te gaan. Aldus kunnen voornoemde eigenschappen niet nader worden gespecificeerd.”*
- *Vanaf 10 juni 2011 houdt Friendly Finance zich bezig met het kopen van (toekomstige) vorderingen (www.betaaldag.nl). Partijen kunnen hun vorderingen verkopen aan Friendly Finance en ontvangen daarvoor de overeengekomen koopprijs.*

Onder de (handels)naam Friendly Finance zijn dan ook geen kredieten aangeboden en zullen geen kredieten worden aangeboden. Onder de (handels)naam Friendly Finance is (en kan) om die reden niet in strijd met artikel 2:60 Wft (worden) gehandeld.”

Bij deze brief is een cd-rom verstrekt met daarop onder meer de volgende gegevens:

- een overzicht van de in totaal [REDACTED] kredieten die Friendly Finance onder de naam EasyCredit aan consumenten heeft aangeboden in de periode van 26 mei 2011 tot en met 10 juni 2011;
- een overzicht van de in totaal [REDACTED] kredieten die Friendly Finance onder de naam EasyCredit aan consumenten heeft verstrekt in de periode van 26 mei 2011 tot en met 10 juni 2011;
- de Kredietvoorwaarden van EasyCredit Holland B.V.;
- kopieën van de dagafschriften van bankrekeningnummer [REDACTED] lopende bij ING Bank N.V. van 25 mei 2011 tot en met 22 juli 2011;
- kopieën van de dagafschriften van bankrekeningnummer [REDACTED] lopende bij ING Bank N.V. van 25 mei 2011 tot en met 22 juli 2011;
- kopieën van de dagafschriften van bankrekeningnummer [REDACTED] lopende bij ING Bank N.V. van 25 mei 2011 tot en met 22 juli 2011;
- kopieën van de accountoverzichten van bankrekeningnummer [REDACTED] lopende bij Swedbank AS van 25 mei 2011 tot en met 31 mei 2011 en van 1 juli 2011 tot en met 22 juli 2011.

Op 15 december 2011 heeft de AFM een nieuw informatieverzoek gestuurd naar Friendly Finance [REDACTED] om meer informatie op te vragen met betrekking tot de werkwijze van Friendly Finance bij het opkopen van vorderingen. Het informatieverzoek van 18 juli 2011 is in de reactie van Friendly Finance van 1 augustus 2011 namelijk alleen beantwoord over de periode 25 mei 2011 tot en met 10 juni 2011 toen onder de naam EasyCredit kredieten werden aangeboden. Gedetailleerde informatie over de werkwijze van Friendly Finance en de overeenkomsten die na 10 juni 2011 gesloten zijn met consumenten, heeft Friendly Finance niet verstrekt omdat er in het informatieverzoek van 18 juli 2011 gesproken werd over ‘kredietovereenkomsten’ en daar volgens Friendly Finance geen sprake meer van is na 10 juni 2011.

Op 21 december 2011 heeft Friendly Finance per fax aan de AFM laten weten dat: *“Friendly Finance geen krediet aanbiedt en derhalve niet artikel 2:60 Wft overtreedt. Conform de laatste alinea van uw brief bevestigen wij dan*

ook namens Friendly Finance dat geen kredieten zullen worden verstrekt en dat Friendly Finance niet in strijd met artikel 2:60 Wft handelt en zal handelen.”

Op 27 december 2011 heeft de AFM telefonisch contact gehad met [REDACTED] en op diens verzoek uitstel aan Friendly Finance verleend tot en met 9 januari 2012 om het informatieverzoek van 15 december 2011 te beantwoorden. Per e-mail heeft de AFM dit uitstel aan Friendly Finance bevestigd en tevens heeft de AFM in deze e-mail de vragen 8b en 9b in omvang aangepast om tegemoet te komen aan Friendly Finance, door deze vragen te vervangen door: *“de AFM vraagt u bij deze vragen een kopie te sturen van een standaardaanbieding (8b) en standaardovereenkomst (9b) met van iedere standaard 10 voorbeelden van aanbiedingen en overeenkomsten waarbij deze standaarden gebruikt zijn. Indien er meerdere standaarden gebruikt worden ontvangen wij graag van u per standaard 10 voorbeelden.”*

Op 9 januari 2012 heeft de AFM een reactie van Friendly Finance ontvangen op het informatieverzoek van 15 december 2011. In deze reactie is onder meer het volgende vermeld:

- *“Met betrekking tot de beantwoording van uw vragen verwijst Friendly Finance in eerste instantie naar al hetgeen reeds is aangegeven in de brief van 1 augustus 2011.”*
- *“In de periode na 10 juni 2011 hebben onder de handelsnaam EasyCredit geen activiteiten plaatsgevonden en zijn onder de nieuwe handelsnaam, Friendly Finance, in het geheel geen kredieten aangeboden danwel verstrekt.”*
- *“Bij de beantwoording (...) stelt Friendly Finance voorop dat via de website www.betaaldag.nl de mogelijkheid wordt geboden om een (deel van een (toekomstige)) vordering ter verkoop aan te bieden aan Friendly Finance. Het aanbod wordt dan ook gedaan door de verkopende partij. Friendly Finance houdt zich niet bezig met het actief benaderen van klanten, in die zin dat zij (potentiële) klanten niet actief een aanbod doet.*
Op de website www.betaaldag.nl wordt een indicatie gegeven van het bedrag dat Friendly Finance bereid zal zijn te betalen indien het aanbod van de verkopende partij door Friendly Finance wordt geaccepteerd. In de gevallen dat Friendly Finance daadwerkelijk bereid is over te gaan tot aankoop van de ter verkoop aangeboden vordering wordt de verkopende partij van de aanvaarding op de hoogte gebracht. Vervolgens komt een koopovereenkomst tot stand. Aldus kunnen geen ‘aanbiedingen’ van Friendly Finance worden overgelegd.”
- *“In totaal heeft Friendly Finance van 10 juni 2011 tot en met 29 december 2011 [REDACTED] vorderingen gekocht.”*
- *“Voorop staat dat er geen sprake is van een acceptatiebeleid. (...) De verkopende partij dient persoonsgegevens aan te leveren en voorts gegevens ten aanzien van de te verkopen vordering. De gegevens (...) worden gecontroleerd via de databanken van [REDACTED]. Voorts wordt door Friendly Finance telefonisch contact opgenomen met de verkopende partij om de verstrekte gegevens ten aanzien van het aanbod van de verkopende partij te verifiëren en te controleren. Mocht een verkopende partij telefonisch niet bereikbaar zijn of de opgegeven gegevens niet geverifieerd konden worden of niet correct zijn, aanvaardt Friendly Finance het aanbod niet en komt er geen koopovereenkomst tot stand.*

Alvorens tot aankoop van de vordering over te gaan eist Friendly Finance een kopie van een geldig legitimatiebewijs van de verkopende partij. Voorts wordt gecontroleerd of de verkopende partij, handelingsbekwaam, handelingsbevoegd en 18 jaar of ouder is.”

- *“(…) Wijst Friendly Finance erop dat de gekochte vordering niet “terugbetaald dient te worden”. Bij het aanbod van de verkopende partij wordt door de verkopende partij aangegeven op welk moment de debiteur van de vordering tot betaling zal overgaan.
Bij aanbod van de verkopende partij wordt door de verkopende partij aangegeven op welk moment de debiteur van de vordering tot betaling zal overgaan. Voorts kan via de website www.betaaldag.nl worden nagegaan welk bedrag Friendly Finance, gegeven het moment van opeisbaarheid van de vordering en gegeven de omvang van de vordering, bereid zal zijn te betalen bij de aanvaarding van het aanbod van de verkopende partij.”*
- *“Friendly Finance is er gebaat bij dat de verkopende partij de afspraak nakomt om de vordering namens Friendly Finance te incasseren en het namens Friendly Finance geïncasseerde bedrag aan Friendly Finance te doen toekomen. (…) wordt enkele dagen voor de opeisbaarheid van de vordering de verkopende partij op zijn verplichtingen gewezen. Op de dag dat de verkopende partij zich uiterlijk verplicht heeft gesteld voor doorgeleiding van het namens Friendly Finance geïncasseerde bedrag zorg te dragen, wordt wederom de verkopende partij op zijn verplichtingen gewezen.
Indien de verkopende partij vervolgens niet voldoet aan de verplichtingen die op hem rusten uit hoofde van de overeenkomst, wordt door Friendly Finance de contractueel overeengekomen boete ingeroepen in overeenstemming met de daarvoor contractueel overeengekomen bepalingen.”*
- *“(…) wijst Friendly Finance erop dat er geen kosten in rekening worden gebracht voor het verstrijken van ‘betalingstermijnen’, aangezien er geen betalingstermijnen bestaan.
Friendly Finance heeft in [REDACTED] van de [REDACTED] gevallen dat zij een koopovereenkomst is aangegaan de contractueel overeengekomen boeteclausule moeten inroepen, vanwege het wanpresteren van de verkopende partij.”*
- *“Vanaf 10 juni 2011 houdt Friendly Finance zich enkel bezig met het opkopen van (toekomstige) vorderingen via de website www.betaaldag.nl. Het is dan ook nadrukkelijk niet mogelijk om bij Friendly Finance een kredietovereenkomst aan te gaan. Onder de handelsnaam Friendly Finance zijn geen kredieten aangeboden en worden geen kredieten aangeboden.”*

Bij deze brief zijn onder meer de volgende gegevens op cd-rom verstrekt:

- een overzicht van de in totaal [REDACTED] vorderingen die door Friendly Finance van consumenten zijn gekocht in de periode van 10 juni 2011 tot en met 29 december 2011 (het Overzicht);
- een standaard koopovereenkomst en ter illustratie 10 koopovereenkomsten die in de periode 10 juni 2011 tot en met 29 december 2011 gesloten zijn tussen Friendly Finance en 10 consumenten;
- kopieën van de dagafschriften van bankrekeningnummer [REDACTED] lopende bij ING Bank N.V. van 10 juni 2011 tot en met 22 december 2011;
- kopieën van de dagafschriften van bankrekeningnummer [REDACTED] lopende bij ING Bank N.V. van 10 maart 2011 tot en met 28 december 2011;
- kopieën van de dagafschriften van bankrekeningnummer [REDACTED] lopende bij ING Bank N.V. van 10 mei 2011 tot en met 22 december 2011;

Datum

Ons kenmerk

JZ- [REDACTED]

Pagina

10 van 29

- kopie van het accountoverzicht van bankrekeningnummer [REDACTED] lopende bij Swedbank AS van 10 juni 2011 tot en met 23 december 2011.

Op 27 februari 2012 heeft de AFM een voornemen tot het opleggen van een last onder dwangsom (het Voornemen) aan Friendly Finance verstuurd wegens overtreding van artikel 2:60, eerste lid, Wft.⁶ Friendly Finance biedt in Nederland krediet aan zonder te beschikken over de daarvoor benodigde vergunning en zonder dat Friendly Finance is uitgezonderd of vrijgesteld van de verplichting om over een vergunning te beschikken. De last onder dwangsom strekt er toe dat Friendly Finance onderstaande gedragslijn bewerkstelligt.

- *Friendly Finance dient **binnen vijf werkdagen na dagtekening van het besluit** het aanbieden van krediet in Nederland te staken en gestaakt te houden totdat aan de toepasselijke regelgeving voldaan wordt;*
- *Friendly Finance dient **binnen vijf werkdagen na dagtekening van het besluit** de website www.betaaldag.nl hierop aan te passen;*
- *Friendly Finance dient voorts op de eerstvolgende werkdag nadat Friendly Finance haar vergunningplichtige activiteiten heeft gestaakt aan de AFM een schriftelijke verklaring te overleggen, waarin Friendly Finance bevestigt dat zij het aanbieden van krediet heeft gestaakt en gestaakt zal houden, tot het moment waarop is voldaan aan de toepasselijke regelgeving.*

Op 6 maart 2012 heeft de AFM de schriftelijke zienswijze van Friendly Finance op het Voornemen ontvangen. In de brief geeft de advocaat van Friendly Finance aan dat het stuk mondeling toegelicht zal worden op 8 maart 2012.

Op 8 maart 2012 heeft [REDACTED], namens Friendly Finance (in aanwezigheid van [REDACTED]) de zienswijze van Friendly Finance op het Voornemen gegeven.⁷ Samenvattend stelt Friendly Finance: “*dat de AFM ten onrechte stelt dat sprake is van kredietverstrekking door Friendly Finance. De economische werkelijkheid is belichaamd in de overeenkomst die wordt afgesloten. Een (deel van een (toekomstige)) vorderingen wordt door haar eigenaar verkocht aan Friendly Finance, waarvoor door Friendly Finance een koopsom wordt betaald. De overdracht brengt met zich dat Friendly Finance tevens alle risico's van de vordering draagt, zoals die door een eigenaar van een vordering worden gedragen. De stelling dat de constructie cosmetisch van aard zou zijn, teneinde bestaande wetgeving te ontduiken, is dan ook zowel op feitelijke, juridische en ook economische gronden onjuist. De wijze waarop Friendly Finance de incassering van de door haar gekochte vorderingen heeft vormgegeven doet in dit verband niet ter zake. Zowel de koop, levering als de volmacht ten aanzien van individuele overeenkomsten zijn en worden volledig in overeenstemming met de bepalingen uit het Burgerlijk Wetboek vormgegeven.*”

2. Beoordeling feiten

2.1 (Toelichting op) wettelijk kader

Op grond van artikel 2:60, eerste lid, Wft, is het verboden in Nederland zonder een daartoe door de AFM verleende vergunning krediet aan te bieden.

⁶ Het Voornemen is als bijlage 2 bij dit besluit opgenomen.

⁷ De zienswijze is als bijlage 3 bij dit besluit opgenomen.

Er is sprake van een krediet in de zin van artikel 1:1 Wft als er sprake is van het aan een consument ter beschikking stellen van een geldsom, ter zake waarvan de consument gehouden is een of meer betalingen te verrichten. Deze definitie is gebaseerd op de omschrijving in artikel 1, onderdeel a, van de Wet op het consumentenkrediet (Wck) die luidde: *“iedere overeenkomst en ieder samenstel van overeenkomsten met de strekking dat door of vanwege de eerste partij (de kredietgever) aan de tweede partij (de kredietnemer) een geldsom ter beschikking wordt gesteld en de tweede partij aan de eerste partij een of meer betalingen doet.”*

In de Memorie van toelichting bij de Wck staat dat het begrip ‘krediettransactie’: *“alle relevante vormen van consumentenkrediet beoogt te omvatten. Uitgangspunt is dat een feitelijke omschrijving wordt gegeven van de verschillende elementen, waaruit een krediettransactie kan bestaan. Bij een meer formeel-juridische benadering bestaat het gevaar van ontduiking van de wet via juridische constructies die de economische werkelijkheid maskeren.”* Verder staat in de Memorie van toelichting bij de Wck opgenomen: *“dat van groot belang is wat de overeenkomst naar de letter inhoudt, doch wanneer uit bepaalde omstandigheden duidelijk valt af te leiden dat de strekking een andere is dan de inhoud doet vermoeden, de strekking bepalend zal zijn voor de al of niet toepasselijkheid van de definitie.”*⁸ De AFM acht deze overwegingen relevant voor de beoordeling van de vraag of bij het door Friendly Finance aangeboden product sprake is van een krediet in de zin van de Wft.

In artikel 1:20 Wft is een aantal financiële diensten met betrekking tot krediet genoemd waarop de Wft niet van toepassing is. In artikel 1:20, eerste lid, aanhef en sub f, Wft staat vermeld: *“Financiële diensten met betrekking tot krediet dat binnen drie maanden dient te worden afgelost en ter zake waarvan slechts onbetekenende kosten aan de consument in rekening worden gebracht.”*

In de Richtlijn wordt gesproken over onbeduidende dan wel onbetekenende kosten, zonder dat dit begrip nader wordt ingevuld. Wel is in de Richtlijn de definitie van ‘kosten’ opgenomen. Op grond van artikel 3, onder g, van de Richtlijn wordt onder *“totale kosten van het krediet voor de consument”* verstaan: *“alle kosten, met inbegrip van rente, commissielonen, belastingen en vergoedingen van welke aard ook, die de consument in verband met de kredietovereenkomst moet betalen en die de kredietgever bekend zijn, met uitzondering van notariskosten; dit omvat ook de kosten in verband met nevendiensten met betrekking tot de kredietovereenkomst, met name verzekeringspremies, indien, daarenboven, het sluiten van een dienstencontract verplicht is om het krediet, in voorkomend geval op de geadverteerde voorwaarden, te verkrijgen.”*

Voorts is in Bijlage II onder onderdeel 3 van de Richtlijn *“Kosten van het krediet”* het volgende opgenomen:

- *“Met het krediet verband houdende kosten*
- *[...]*
- *Kosten in het geval van betalingsachterstand.”*

Tevens is in de Nota van Toelichting bij het Besluit van 25 mei 2011⁹ (Besluit van 25 mei 2011) het volgende vermeld inzake het begrip *“totale kosten van het krediet voor de consument”*: *“De «naam» die aan de kosten*

⁸ Kamerstukken II 1986-1987, 19 785, nr. 3, blz. 68.

⁹ Besluit van 25 mei 2011, houdende wijziging van het Besluit Gedragtoezicht financiële ondernemingen Wft, het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector en het Besluit kredietvergoeding in verband met implementatie van richtlijn nr. 2008/48/EG [...].

Datum

Ons kenmerk

JZ- [REDACTED]

Pagina

12 van 29

wordt gegeven is daarbij niet relevant, het gaat erom of de kosten samenhangen met het krediet. Alle kosten die samenhangen met het krediet moeten worden meegenomen.”

In de Memorie van toelichting bij het wetsvoorstel ter implementatie van de Richtlijn¹⁰ (Memorie van toelichting) heeft de Nederlandse wetgever in algemene bewoordingen aangegeven waarop moet worden gelet bij de uitleg van het begrip ‘onbetekenende kosten’. Daarbij wordt onder meer opgemerkt¹¹:

“Artikel 1:20, eerste lid, onderdeel f vervangt deels de bestaande uitzondering voor krediet dat binnen drie maanden moet zijn afgelost. Onder de nieuwe uitzondering valt in ieder geval koop op rekening en afbetaling, mits tegen onbetekenende kosten en aflossing binnen drie maanden dient plaats te vinden. Het criterium «tegen onbetekenende kosten» heeft tot gevolg dat regulier krediet met een looptijd tot drie maanden, waarvoor rente en kosten in rekening wordt gebracht, niet onder de uitzondering valt. Te denken valt aan zogenoemd «flitskrediet». Flitskrediet valt door de implementatie van de richtlijn ook onder de Wet op het financieel toezicht. Onder de bedoelde kosten wordt zowel rente als alle eventuele andere kosten onder welke noemer dan ook verstaan. De kosten zijn in relatieve zin onbetekenend wanneer ze slechts een zeer klein percentage van het krediet bedragen. Bijvoorbeeld bij een krediet van € 2 000 is € 5 kosten in ieder geval onbetekenend. De kosten kunnen echter ook in absolute zin onbetekenend zijn. Volgens overweging 13 van de preambule van de richtlijn gaat het bij deze uitzondering ook om zogenaamde «deferred debitcards». Dit zijn betaalkaarten waarbij aan de consument uitstel van betaling wordt verleend en transacties pas na afloop van de periode waarvoor een bestedingsruimte is vastgesteld worden geïncasseerd. Om voor deze uitzondering in aanmerking te komen dient de periode waarin de door de consument verschuldigde bedragen worden geïncasseerd maximaal drie maanden te bedragen en worden slechts onbetekenende kosten in rekening gebracht. Bij onbetekenende kosten in absolute zin kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een kleine vergoeding voor het gebruik maken van een klantenkaart met betaalfunctie. Debitcards worden in de praktijk gezien als een creditcard, waaraan evenwel niet de mogelijkheid tot gespreid betalen is gekoppeld. Zodra een betaalkaart wel de mogelijkheid tot gespreid betalen biedt (langer dan drie maanden) is sprake van een kredietfaciliteit en daarmee van een echte creditcard. Dat is ook het geval indien weliswaar binnen drie maanden moet worden terugbetaald maar meer dan onbetekenende kosten in rekening worden gebracht.”

Op pagina 15 van de Memorie van toelichting wordt uitleg gegeven over de wijzigingen van artikel 7:58, tweede lid, onderdeel d en e, van het Burgerlijk Wetboek (BW). Daarbij wordt onder meer het volgende gesteld: *“Bij kredietovereenkomsten waarbij krediet wordt verleend zonder dat hiervoor rente of andere kosten in rekening worden gebracht, moet vooral gedacht worden aan koop op rekening of op afbetaling (onderdeel d). En bij de uitsluiting betreffende kredietovereenkomsten waarbij het krediet binnen drie maanden moet worden terugbetaald en waarvoor slechts onbetekenende kosten in rekening worden gebracht (onderdeel e), dient bedacht te worden dat het criterium «tegen onbetekenende kosten» meebrengt dat «flitskredieten», waarbij geringe bedragen (bijvoorbeeld € 150 tot € 500) voor enkele weken worden geleend, hier niet onder vallen. Bij deze kredieten worden immers aanzienlijke kosten in rekening gebracht.”*

¹⁰ Wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek, de Wet op het financieel toezicht en enige andere wetten ter implementatie van richtlijn nr. 2008/48/EG [...], (Kamerstukken 2009-2010, 32 339, nr. 3).

¹¹ Zie pagina 32 van de Memorie van toelichting.

Blijkens haar website¹² vult de AFM het begrip “onbetekenende kosten” concreet op de volgende wijze in:

“Onbetekenende kosten in relatieve zin

De kosten zijn onbetekenend in relatieve zin, als zij maximaal 1% van de krediet som op jaarbasis bedragen. Dit percentage moet worden berekend over de periode vanaf het aangaan van de kredietovereenkomst tot het moment dat het verstrekte krediet moet worden terugbetaald. Bij een krediet dat binnen drie maanden moet worden terugbetaald (de maximale looptijd van krediet dat onder deze uitzondering kan vallen), is dat dus 0,25%.

Onbetekenende kosten in absolute zin

De kosten zijn onbetekenend in absolute zin, indien deze maximaal € 50,- op jaarbasis bedragen. Teruggerekend naar drie maanden (de maximale looptijd van kortlopende kredieten), komt dit neer op een bedrag van maximaal € 12,50. En voor kredieten met een looptijd van één maand, komt dit neer op een bedrag van maximaal € 4,17.”

Over te betalen kosten wegens niet-nakomen heeft de AFM op haar website het volgende opgemerkt:

“Als de AFM echter vanuit het perspectief van consumentenbescherming daartoe aanleiding ziet, zal zij de niet-nakomingskosten die de kredietverschaffer in rekening brengt wel meenemen bij de beoordeling van de vraag of de kosten van het krediet onbetekenend zijn. Te denken is bijvoorbeeld aan de situatie dat de kredietverstrekker voordeel heeft bij niet tijdige terugbetaling van het krediet, omdat zijn verdienmodel gericht is op het maken van winst als de consument zijn krediet niet tijdig aflost.”

De AFM verwijst in dit verband ook naar de beantwoording door de minister van Financiën op gestelde Kamervragen over flitskredietaanbieders (kenmerk: FM/2011/10047 U). Op 1 december 2011 heeft de minister van Financiën het volgende opgemerkt ten aanzien van flitskredietenaanbieders: *“Flitskredieten zijn kredieten met een korte looptijd (minder dan drie maanden) die vaak via internet worden aangeboden. Sinds 25 mei jl. vallen ook de aanbieders van dergelijke kredieten onder de Wet op het financieel toezicht (Wft). Dat betekent ten eerste dat flitskredietaanbieders een vergunning van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) moeten hebben. (...) Alleen voor kredieten met een looptijd korter dan drie maanden, waarbij niet meer dan onbetekenende kosten worden berekend, kent de Wft een uitzondering. In genoemd artikel van de Volkskrant¹³ worden verschillende flitskredietaanbieders aangehaald die hun flitskredieten zo hebben vormgegeven dat er naar hun mening geen sprake is van kosten of in ieder geval slechts van onbetekenende kosten. Ik deel die mening niet. Kosten voor het krediet zijn niet alleen rente en administratiekosten maar alle kosten die een klant maakt met welke naam dan ook, dus ook bijvoorbeeld kosten voor (versnelde) afhandeling, latere terugbetaling of verplichte borgstelling. (...) Ten tweede betekent het onder de Wft vallen van dergelijke flitskredietaanbieders dat de kredieten aan de voorwaarden die in en op grond van deze wet worden gesteld, moeten voldoen.”*

2.2 Bevindingen en oordeel van de AFM

2.2.1 Krediet

Uit de werkwijze die Friendly Finance hanteert en zoals die beschreven wordt op de Website, volgt volgens de AFM dat er sprake is van het aanbieden van krediet, zoals bedoeld in artikel 1:1 van de Wft. Dat Friendly Finance

¹² <http://www.afm.nl/nl/professionals/diensten/veelgestelde-vragen/richtlijn-consumentenkrediet/onbetekende-kosten.aspx>.

¹³ Volkskrant – 9 november 2011 – ‘Geen leenrente, maar intussen...’

haar werkwijze zelf benoemt als ‘*het opkopen van vorderingen*’, doet aan dat oordeel niet af. De AFM is van mening dat de constructie, waarbij Friendly Finance vorderingen opkoopt, cosmetisch van aard is en dat die enkel is opgetuigd om de geldende wetgeving te ontduiken. De krediettransactie in de juridische constructie van ‘*het opkopen van vorderingen*’ gieten om daarmee te bewerkstelligen dat de consument beschermende bepalingen mogelijk niet van toepassing zouden zijn, is precies wat de wetgever heeft willen voorkomen, zo blijkt uit de Memorie van toelichting bij de Wck. Uit de Memorie van toelichting bij de Wck blijkt tevens dat bij de beantwoording van de vraag of er sprake is van een krediettransactie, de economische werkelijkheid van de overeenkomst en de strekking van de overeenkomst betrokken moeten worden.

Friendly Finance stelt in haar zienswijze dat geen geldsom ter beschikking gesteld wordt, maar dat Friendly Finance gehouden is op basis van de koopovereenkomst de koopprijs te betalen: *“Uit hoofde van de gesloten overeenkomst en met in achtneming van de vereisten van het Burgerlijk Wetboek is door de verkopende partij een deel van een toekomstige vordering overgedragen¹⁴ (de kenmerkende prestatie van de verkopende partij) en heeft Friendly Finance de overeengekomen koopsom betaald (betaling¹⁵ is de kenmerkende prestatie van Friendly Finance).”* Hierbij verwijst Friendly Finance naar de Memorie van toelichting bij de Wck waarin de drie hoofdvormen van krediettransactie zijn uitgewerkt: *“Ten aanzien van geldkrediet wordt aangegeven dat de kenmerkende prestatie van de kredietgever is het ter beschikking stellen van een geldsom. Een geldsom ter beschikking stellen impliceert dat er geen andere titel (dan uit hoofde van de kredietovereenkomst) is op basis waarvan de kredietgever gehouden is een geldbedrag te betalen, zoals een koopovereenkomst, een uitkering van een verzekering of de uitkering van een gewonnen prijs in een loterij.”*

Friendly Finance verwijst hierbij ook naar de omschrijving van ‘*kredietovereenkomst*’ in de Richtlijn: *“In de Richtlijn wordt de vorm van een kredietovereenkomst concreet omschreven als een uitstel van betaling, een lening of een andere soortgelijke betalingsfaciliteit. Uit het voorgaande volgt dat in het geval van het ter beschikking stellen van een geldsom ingevolge de Richtlijn moet gaan om een lening (onderstreept Friendly Finance). Civielrechtelijk is de figuur bruikleen weergegeven in artikel 7A: 1777 BW e.v. Ten aanzien van een lening is essentieel dat de uitlener eigenaar blijft van het uitgeleende. De lener is verplicht (artikel 7A: 1800 BW) het geleende in gelijke hoeveelheid en hoedanigheid terug te geven. Het ‘te leen geven op interesten’ wordt vervolgens bepaald in de artikelen 7A: 1804 BW e.v. In economische termen betekent dit dat de eigen vermogenspositie van partijen niet verandert.”*

De AFM verwijst naar de hiervoor in paragraaf 3.1. opgenomen citaten uit de Memorie van toelichting bij de Wck. Uit deze citaten blijkt dat het begrip ‘*krediettransactie*’ alle relevante vormen van consumentenkrediet beoogt te omvatten en dat naar de economische werkelijkheid van de gesloten overeenkomst moet worden gekeken en niet naar de uiterlijke verschijningsvorm. De economische werkelijkheid is volgens de AFM dat Friendly Finance een geldsom ter beschikking stelt aan de consument nadat deze het aanvraagformulier heeft ingevuld op de Website. Het bedrag staat de consument al binnen enkele uren na ondertekening van de overeenkomst, waarin Friendly Finance een bepaald bedrag aanbiedt, ter beschikking. Vervolgens betaalt de consument het geleende bedrag, plus een verhoging die door Friendly Finance van tevoren is vastgesteld, terug op de dag dat de consument zijn salaris/uitkering heeft ontvangen. Daarmee voldoet de economische werkelijkheid van de transactie volledig aan

¹⁴ De akte van cessie doet blijken dat zij tot levering van de erin bedoelde vordering is bestemd.

¹⁵ Dit is wezenlijk anders dan ter beschikking stelling van een geldsom.

de definitie van krediet zoals die in artikel 1:1 van de Wft is opgenomen, ondanks dat de gekozen privaatrechtelijke constructie iets anders beoogt te suggereren. De AFM is van mening dat de kenmerkende prestatie van Friendly Finance het verstrekken van een geldsom aan consumenten is. Dat Friendly Finance naar eigen zeggen een koopprijs betaalt op basis van een koopovereenkomst doet aan dit oordeel niet af, nu het Friendly Finance feitelijk voor ogen staat om een kredietovereenkomst af te sluiten. De AFM is van mening dat door de juridische constructie van de koopovereenkomst heen gekeken moet worden, omdat Friendly Finance juist probeert door deze juridische constructie de wet te ontduiken. De wetgever heeft dit uitdrukkelijk willen voorkomen. Volgens de AFM staat de Richtlijn er niet aan in de weg om het begrip krediet op deze wijze uit te leggen.

Friendly Finance heeft gesteld: *“De aan de vordering verbonden risico’s worden weldegelijk overgedragen op Friendly Finance. Friendly Finance verkrijgt immers de volle eigendom van (een deel van) de (toekomstige) vordering. In beginsel heeft de verkopende partij de verplichting op zich genomen om de vordering namens Friendly Finance te incasseren. Mocht incasso van een vordering niet mogelijk blijken (vanwege bijvoorbeeld het tussentijd failleren van de werkgever) zal Friendly Finance geen aanspraak kunnen maken op betaling van een geldbedrag. Afspraken zijn immers gemaakt ten aanzien van door de verkopende partij namens Friendly Finance geïncasseerde bedragen (onderstreping Friendly Finance). De risico’s van incassering van de verkochte vordering komen dus wel degelijk bij Friendly Finance te liggen. Dit volgt alleen al uit de civielrechtelijke regels die gelden bij overdracht van eigendom.”*

De AFM ontkent niet dat het mogelijk is om een volmacht te verlenen aan de consument om namens Friendly Finance een bedrag bij de (in de meeste gevallen) werkgever te incasseren.

Friendly Finance geeft voorts aan dat de aan de vordering op de werkgever/uitkerende instantie verbonden risico’s, zoals uitblijven van betaling van (een deel van) het inkomen/de uitkering, na overdracht van de vordering overgaan op Friendly Finance. Dit zou volgen uit het gebruik van de zinsnede ‘*namens Friendly Finance geïncasseerde bedragen*’ en uit civielrechtelijke regels die gelden bij overdracht van eigendom. In het BW is echter geen harde regel over het insolventierisico gegeven, de uitleg van de concrete koopovereenkomst is hierbij beslissend.¹⁶ Uit het feit dat geen uitdrukkelijke afspraken gemaakt zijn over onder andere het insolventierisico van de debiteur, en uit de druk die op de consument gelegd wordt in de Algemene Voorwaarden, de overeenkomst en op de Website, om het geleende bedrag op tijd terug te betalen, maakt de AFM op dat de consument wel degelijk een terugbetalingsplicht heeft en aansprakelijk wordt gehouden voor betaling van het geleende bedrag plus de verhoging die door Friendly Finance bij het afsluiten van de overeenkomst is vastgesteld. Ook indien echter het risico van insolventie bij de werkgever/uitkeringsinstantie wel blijkt over te gaan op Friendly Finance, is de AFM van mening dat Friendly Finance krediet aanbiedt zoals bedoeld in artikel 1:1 van de Wft. De AFM ziet het eventueel niet overgaan van het insolventierisico slechts als een aanvullend argument ter onderbouwing van haar conclusie dat de constructie waarbij Friendly Finance vorderingen opkoopt, cosmetisch van aard is en dat Friendly Finance wel degelijk krediet aanbiedt in de zin van artikel 1:1 Wft.

¹⁶ Parl. Gesch. Boek 7, p. 16.

De AFM komt dan ook tot de slotsom dat de strekking van de overeenkomst die gesloten wordt tussen Friendly Finance en consumenten, het verstrekken van krediet is: de consument is gehouden terzake van de hem door Friendly Finance ter beschikking gestelde geldsom een of meer betaling(en) te verrichten aan Friendly Finance. Dat zowel de koop, levering als de volmacht ten aanzien van individuele overeenkomsten volledig in overeenstemming met de bepalingen uit het BW vorm wordt gegeven, zoals Friendly Finance in haar zienswijze aangeeft, doet daar niet aan af.

De werkwijze die Friendly Finance hanteert bij een te late terugbetaling van de lening, is volgens de AFM kenmerkend voor flitskredietaanbieders. Ook dit impliceert dat partijen in feite de bedoeling hebben om een kredietovereenkomst af te sluiten. In paragraaf 2.2.2.2 wordt verder op deze incassoprocedure ingegaan.

In haar zienswijze geeft Friendly Finance daarnaast aan dat partijen vrij zijn een dergelijke boetestafel af te spreken. De boeteregeling is overeengekomen ter voldoening van de door de verkopende partij op zich genomen last.

Het is niet aan de AFM om uitspraken te doen over de contractsvrijheid bij koopovereenkomsten. De AFM is slechts van mening dat de werkwijze die Friendly Finance hanteert bij een te late terugbetaling van de lening, kenmerkend is voor flitskredietaanbieders. De AFM ziet dat als een extra aanwijzing dat in casu sprake is van het aanbieden van krediet.

Dat Friendly Finance krediet aanbiedt, blijkt ook uit het feit dat zij haar diensten, in ieder geval van 10 juni 2011 tot 11 juli 2011¹⁷, op de website omschreef als: "*Betaaldag.nl is een unieke dienstverlening waarbij klanten met een ongekennde snelheid, gebruikersgemak en flexibiliteit kortlopende leningen worden geboden.*" (onderstreping AFM). Het is de AFM niet gebleken dat Friendly Finance haar werkwijze sinds 11 juli 2011 op voor de beoordeling relevante wijze heeft aangepast.

Friendly Finance merkt daarover in haar zienswijze op dat: "*Friendly Finance haar voormalige en onder de handelsnaam EasyCredit uitgevoerde business model, waarbij flitskredieten werden aangeboden, heeft gestaakt. Na telefonische mededeling van de AFM omtrent de implementatie zonder overgangperiode van de Richtlijn Consumentenkrediet heeft Friendly Finance (op dat moment handelend onder de naam EasyCredit) haar website direct in overeenstemming gebracht met de huidige wetgeving. Onmiddellijk is Friendly Finance overgegaan tot het opzetten van haar nieuwe en geheel andere business model. Ten aanzien van de vormgeving van haar website wordt gebruik gemaakt van templates en externe bureaus. Het genoemde citaat is ten onrechte op de website van Friendly Finance, www.betaaldag.nl geplaatst en na constatering daarvan direct verwijderd, zodat de bedrijfsvoering thans correct wordt weergegeven.*"

De AFM is van mening dat niet van belang is of het citaat al dan niet terecht na 10 juni 2011 op de Website terecht is gekomen. In het feit dat in de op de Website geplaatste tekst '*kortlopende leningen*' simpelweg vervangen is door '*inkomen kunnen verkopen*' ziet de AFM een verdere aanwijzing dat Friendly Finance het verstrekken van

¹⁷ Op 11 juli 2011 heeft de AFM een uitdraai van de website gemaakt waar deze tekst op te lezen was. Bij de volgende uitdraai van de website op 19 maart 2012 was de zinsnede '*leningen worden geboden*' vervangen door '*inkomen kunnen verkopen en dus direct over hun geld kunnen beschikken.*'

flitskredieten ook na implementatie van de Richtlijn Consumentenkrediet wenst voort te zetten. Er is slechts gekozen voor een naar haar uiterlijk, andere juridische constructie. Deze constructie valt volgens de AFM nog steeds onder de definitie van ‘aanbieden van krediet’ zoals bedoeld in artikel 1:1 Wft.

De AFM blijft van oordeel dat het optuigen van de cosmetische constructie ‘het opkopen van vorderingen’ door Friendly Finance als enig doel heeft om de in medio 2011 in werking getreden wetgeving op het punt van krediet te omzeilen. De handelwijze van Friendly Finance staat volgens de AFM dan ook haaks op de bescherming die consumenten ingevolge de geïmplementeerde richtlijn zouden moeten genieten. Dat hierbij loon gecedeerd wordt, acht de AFM extra kwalijk, nu de wetgever een verbod op looncessie bij kredietovereenkomsten heeft ingesteld omdat dit lichtvaardige kredietverlening in de hand kan werken.¹⁸

De AFM is van oordeel dat ondanks het benoemen van de aangeboden dienst als ‘het opkopen van vorderingen’, Friendly Finance in feite krediet aanbiedt aan consumenten in de zin van artikel 1:1 Wft. Daarnaast is de AFM op grond van hetgeen hieronder in paragraaf 2.2.2.2 wordt overwogen van oordeel dat deze kredieten onder de reikwijdte van artikel 2:60, eerste lid, Wft vallen, omdat de kosten die Friendly Finance in rekening brengt niet als onbetekenend kunnen worden aangemerkt.

Uit de hierboven omschreven feiten blijkt dat Friendly Finance in de periode van 10 juni 2011 tot en met 29 december 2011 in ieder geval [REDACTED] kredieten heeft verstrekt aan consumenten in Nederland. Het betreft kredieten variërend van € 50,- tot en met € 928,50, met een (maximale) looptijd van een maand.

2.2.2. Onbetekenende kosten

2.2.2.1 Met het krediet verband houdende kosten

De AFM heeft beoordeeld of Friendly Finance aanspraak kan maken op de in artikel 1:20, eerste lid, aanhef en sub f, Wft genoemde uitzondering. Hiertoe heeft de AFM bekeken of de kosten die Friendly Finance aan consumenten in rekening brengt, kunnen worden aangemerkt als onbetekenend. De AFM heeft op haar website concreet invulling gegeven aan het begrip “onbetekenende kosten”. De kosten zijn volgens de AFM onbetekenend in relatieve zin, als zij maximaal 1% van de kredietsom op jaarbasis bedragen. De kosten zijn onbetekenend in absolute zin, indien deze maximaal € 50,- op jaarbasis bedragen.

De AFM baseert haar uitleg op één van de oogmerken van de Richtlijn en – in ieder geval – de implementatie daarvan in de Nederlandse regelgeving, te weten het bewerkstelligen dat consumenten “een hoog (...) niveau van bescherming van hun belangen genieten”¹⁹. Zie in dit verband ook de Memorie van toelichting²⁰: “(...) wil de richtlijn de consument bescherming bieden bij het sluiten van kredietovereenkomsten”. Daarnaast wordt in de Richtlijn²¹ overwogen: “De Consument moet beschermd worden tegen oneerlijke (...) praktijken”.

¹⁸ Kamerstukken II 1986-1987, 19 785, nr. 3, blz. 87.

¹⁹ Overweging 9 van de Richtlijn.

²⁰ Zie pagina 1 van de Memorie van toelichting.

²¹ Overweging 18 van de Richtlijn.

Friendly Finance geeft in haar reactie van 9 januari 2012 aan: *“dat op de Website een indicatie wordt gegeven van het bedrag dat Friendly Finance bereid is te betalen, indien zij tot aankoop van de ter verkoop aangeboden vordering wenst over te gaan. Per vordering wordt onder meer nagegaan wanneer deze opeisbaar zal zijn en wat de omvang is van de ter verkoop aangeboden vordering.”*

In haar zienswijze komt Friendly Finance niet toe aan bespreking van het bedrag dat Friendly Finance bereid is te betalen, indien zij tot aankoop van de ter verkoop aangeboden vordering wenst over te gaan (zoals genoemd in haar reactie van 9 januari 2012). Friendly Finance merkt wel op dat: *“uit hoofde van de gesloten overeenkomst en met in achtname van de vereisten van het Burgerlijk wetboek is door de verkopende partij een deel van een toekomstige vordering overgedragen²² (de kenmerkende prestatie van de verkopende partij) en heeft Friendly Finance de overeengekomen koopsom betaald (betaling²³ is de kenmerkende prestatie van Friendly Finance).”*

Hierboven is beargumenteerd dat er sprake is van het aanbieden van krediet en hoe bovenstaande werkwijze van Friendly Finance meeweegt in het oordeel van de AFM.²⁴

Het verdienmodel van Friendly Finance is in beginsel gebaseerd op het verschil tussen het bedrag dat de consument van Friendly Finance leent en het bedrag dat de consument aan het einde van de looptijd terugbetaalt (zonder eventuele kosten voor een te late betaling, deze kosten worden in de paragraaf hierna behandeld). Deze kosten worden, zoals ook blijkt uit de reactie van Friendly Finance, gebaseerd op de looptijd en de hoofdsom. Deze kosten vallen volgens de AFM daarom onder het begrip *“totale kosten van het krediet voor de consument”* zoals vermeld is in de Richtlijn, meer in het bijzonder *“Met het krediet verband houdende kosten”* zoals bedoeld in Bijlage II onder onderdeel 3 van de Richtlijn. In de Memorie van toelichting is opgenomen dat onder kosten wordt verstaan zowel eventuele rente als alle eventuele andere kosten, onder welke noemer dan ook.²⁵

De AFM constateert dat Friendly Finance een omgekeerd systeem hanteert om deze direct met het krediet verband houdende kosten te berekenen. Op de Website is een rekenmodel opgenomen waarin de consument aangeeft wat hij bereid is te betalen voor een krediet en wat de gewenste looptijd van het krediet zal zijn. Uit het rekenmodel volgt vervolgens welk bedrag daarvoor geleend kan worden bij Friendly Finance.

Rekenvoorbeeld op de Website

*“OP WELKE DAG WORDT U BETAALD?
25-feb 2012*

²² De akte van cessie doet blijken dat zij levering van de erin bedoelde vordering is bestemd.

²³ Dit is wezenlijk anders dan ter beschikking stelling van een geldsom.

²⁴ Zie paragraaf 2.2.1

²⁵ Zie in dit verband de beantwoording door minister van Financiën van vragen van leden van de Tweede Kamer:

- 27 september 2010: *“Hoe de kosten die samenhangen met het krediet worden genoemd is niet relevant. Of de kosten rente, behandelkosten of bijvoorbeeld voorrijkosten worden genoemd, doet niet ter zake voor het onder financieel toezicht vallen van het krediet. Zodra meer dan onbetekenende kosten (onder welke naam dan ook) worden gerekend, is na inwerkingtreding van de wet sprake van een krediet dat onder financieel toezicht valt (kenmerk: ah-tk-20102011-46).”*

Datum

Ons kenmerk

JZ-

Pagina

19 van 29

HOEVEEL RECHT OP INKOMEN WILT U VERKOPEN?

€310.00

BETAALDAG.NL BIEDT U €250.00

om dit recht van u te kopen

ik zorg dat € 310.00 uiterlijk op zat 25-feb 2012 is overgemaakt"

Uit dit voorbeeld volgt dat de direct met het krediet verband houdende kosten van een krediet met een hoofdsom van € 250,- voor 23 dagen²⁶, wanneer dit op tijd wordt terugbetaald, € 60,- zijn.

- Absoluut gezien is € 60,- voor 23 dagen € 952,17 op jaarbasis (uitgaande van 365 dagen per jaar)²⁷
- Relatief gezien is € 60,- voor 23 dagen 381% op jaarbasis (uitgaande van 365 dagen per jaar).²⁸

Ter illustratie volgen hieronder nog 2 voorbeelden uit het Overzicht van een krediet met een hoofdsom van € 100,- en een looptijd van 12 dagen²⁹ en een krediet met een hoofdsom van € 600,- en een looptijd van 17 dagen³⁰. Deze voorbeelden zijn willekeurig uit het Overzicht geselecteerd.

Krediet met hoofdsom van € 100,- en looptijd van 12 dagen

Kosten: € 17,- voor een looptijd van 12 dagen:

- Absoluut gezien is € 17,- voor 12 dagen € 517,08 op jaarbasis (uitgaande van 365 dagen per jaar)³¹
- Relatief gezien is € 17,- voor 12 dagen 517% op jaarbasis (uitgaande van 365 dagen per jaar).³²

Krediet met hoofdsom van € 600,- en looptijd van 17 dagen

Kosten: € 108,- voor een looptijd van 17 dagen:

- Absoluut gezien is € 108,- voor 17 dagen € 2318,82 - op jaarbasis (uitgaande van 365 dagen per jaar)³³
- Relatief gezien is € 108,- voor 17 dagen 386% op jaarbasis (uitgaande van 365 dagen per jaar).³⁴

De AFM is van oordeel dat de kosten voor het krediet die Friendly Finance in rekening brengt bij alle door haar aangeboden kredieten boven het absolute en relatieve maximum ligt. Er is daarom sprake van meer dan onbetekenende kosten en Friendly Finance kan zich volgens de AFM dus niet beroepen op de uitzondering van artikel 1:20, eerste lid, aanhef en sub f, Wft.

²⁶ Bij het invullen van het rekenmodel op 2 februari 2012 is door de AFM een looptijd van het krediet tot en met 25 februari 2012 gekozen.

²⁷ De berekening hiervan ziet er als volgt uit: (€ 60,-/23)*365 = € 952,17.

²⁸ De berekening hiervan ziet er als volgt uit: (€ 60,-/€ 250,-*100) * 365/23 = 381%.

²⁹ Krediet op naam van mevrouw [REDACTED], afgesloten op [REDACTED].

³⁰ Krediet op naam van de heer [REDACTED], afgesloten op [REDACTED].

³¹ De berekening hiervan ziet er als volgt uit: (€ 17,-/12)*365 = € 517,08.

³² De berekening hiervan ziet er als volgt uit: (€ 17,-/€ 100,-*100) * 365/12 = 517%.

³³ De berekening hiervan ziet er als volgt uit: (€ 108,-/17)*365 = € 2318,82 -.

³⁴ De berekening hiervan ziet er als volgt uit: (€ 108,-/€ 600,-*100) * 365/17 = 386%.

2.2.2.2 Kosten wegens niet-nakomen

Als de lening door de consument niet op tijd wordt terugbetaald, brengt Friendly Finance voor de eerste dag dat de consument te laat betaalt een boetebedrag van € 7, - in rekening. Friendly Finance kan een tweede boete opleggen van € 17, - als de consument ook nog niet op de tweede dag na het verstrijken van de looptijd heeft betaald. Uit artikel 8.1 tot en met 8.4 van de Algemene voorwaarden van Friendly Finance blijkt verder dat als de consument niet binnen 2 dagen na de vervaldatum betaalt, Friendly Finance ‘herinneringspost’ zal sturen naar de consument à € 10, - per brief. Uit het Overzicht blijkt dat er een maximum van € 64, - aan kosten wegens niet-nakomen in rekening wordt gebracht per lening. Hieruit leidt de AFM af dat er voor maximaal 4 herinneringsbrieven € 10,- per brief aan kosten in rekening worden gebracht.³⁵

In haar zienswijze merkt Friendly Finance ten aanzien van bovenstaande op: *“Friendly Finance is met de verkopende partij een boeteregeling overeengekomen ter voldoening van de door verkopende partij op zich genomen last. De verkopende partij is immers belast met de incassering van de aan Friendly Finance overgedragen vordering. Voorts zal het namens Friendly Finance geïncasseerde bedrag, welk bedrag eigendom is van Friendly Finance, overgedragen moeten worden aan Friendly Finance. Ter bevordering van de nakoming van deze doorgeleiding is een boeteregeling overeengekomen. (...) Dat flitskredietaanbieders eveneens gebruik zouden maken van een boetestafel, maakt niet dat een dergelijke boetestafel tussen contractspartijen niet gebruikt zou mogen worden. Partijen zijn vrij een dergelijke boetestafel af te spreken.”*

In paragraaf 2.2.1 is de AFM ingegaan op bovenstaande stelling van Friendly Finance in de beoordeling van het aanbieden van krediet door Friendly Finance. In dit concrete geval is de AFM van oordeel dat de kosten die Friendly Finance bij het niet-nakomen van de terugbetalingsverplichting in rekening brengt, meegenomen moeten worden bij de beoordeling van de vraag of de kosten van het krediet onbetekenend zijn. Deze kosten hangen naar het oordeel van de AFM om de volgende redenen samen met het krediet:

De aan het niet (tijdig) terugbetalen van het krediet verbonden, naar het oordeel van de AFM, aanzienlijke, kosten spelen een belangrijke rol in het verdienmodel van Friendly Finance. Uit het Overzicht blijkt dat in van de verstrekte kredieten kosten voor niet-nakoming in rekening zijn gebracht. In totaal heeft Friendly Finance een bedrag van , - verdiend aan het te laat terugbetalen van een krediet. Dat is ongeveer een kwart van haar totale inkomsten over deze periode. De AFM acht het verder van belang dat Friendly Finance zich met haar diensten richt op een groep consumenten waarvan aannemelijk is dat een niet te verwaarlozen deel de lening niet binnen de gestelde termijn terug zal (kunnen) betalen. De AFM verwijst in dit verband naar het Eindrapport van 2 juni 2009 van het Instituut voor Onderzoek van Overheidsuitgaven en Research voor Beleid. In dit rapport is vermeld dat *“gezien de hoge kosten van flitskrediet vergeleken met alternatieven zoals rood staan en reguliere leningen kan verondersteld worden dat Nederlanders die gebruik maken van flitskredieten hun credit cards of faciliteit om rood te staan hebben uitgeput. Flitskrediet kan ook gebruikt worden door mensen die niet in aanmerking komen voor een reguliere lening, bijvoorbeeld omdat ze een BKR-notering hebben of omdat zij reeds tot hun verantwoord kredietmaximum hebben geleend.”*³⁶

³⁵ Deze € 64, - bestaat dan uit de eerste verdragingsboete van € 7, - plus de tweede verdragingsboete van € 17, - plus 4 maal € 10, - voor een herinneringsbrief.

³⁶ Zie pagina 54, voorlaatste alinea van het rapport.

Datum

Ons kenmerk

JZ-

Pagina

21 van 29

De AFM is van oordeel dat de € 7, - of € 24, - die Friendly Finance in rekening brengt voor niet-nakomen van de terugbetalingsverplichting van het krediet, boven het absolute en relatieve maximum voor de vaststelling van onbetekenende kosten ligt. Bij Friendly Finance zijn kredieten met een variabele looptijd en een variabele hoofdsom af te sluiten, maar de maximale looptijd is een maand. In het Overzicht is de laagste hoofdsom van een verstrekt krediet € 50, - en de hoogste hoofdsom van een verstrekt krediet € 928,50. In de volgende voorbeelden rekent de AFM dan ook met de maximale looptijd van 31 dagen ten aanzien van een krediet van € 50, - en ten aanzien van een krediet van € 928,50. Friendly Finance maakt in de niet-nakomingskosten die in rekening worden gebracht geen verschil in de hoofdsom van het verstrekte krediet.

Absoluut gezien is € 7, - op een krediet van € 50, - voor 31 dagen beduidend meer dan het maximum van € 50, - op jaarbasis. Omgerekend wordt € 7, - voor 31 dagen immers € 82,42 op jaarbasis (uitgaande van 365 dagen per jaar). Relatief gezien is € 7, - op een krediet van € 50, - voor 31 dagen (14%) ook beduidend meer dan het maximum van 1% per jaar. Omgerekend wordt € 7, - op € 50, - voor 31 dagen 164,8% op jaarbasis. Indien het maximale bedrag van € 928,50 wordt geleend, ligt het relatieve maximum bij een looptijd van het krediet van 31 dagen op 8,9% op jaarbasis en het absolute maximum op € 82,42 op jaarbasis.

Als de consument niet uiterlijk op de tweede dag na het verstrijken van de looptijd de lening vermeerderd met de boete van € 7, - terugbetaalt, verbeurt de consument een extra boete van € 17, -. Absoluut gezien is € 24, - op een krediet van € 50, - voor 31 dagen beduidend meer dan het maximum van € 50, - op jaarbasis. Omgerekend wordt € 24, - voor 31 dagen immers € 282,58 op jaarbasis (uitgaande van 365 dagen per jaar). Relatief gezien is € 24, - op een krediet van € 50, - voor 31 dagen (48%) ook beduidend meer dan het maximum van 1% per jaar. Omgerekend wordt € 24, - op € 50, - voor 31 dagen 565% op jaarbasis. Indien het maximale bedrag van € 928,50 wordt geleend, ligt het relatieve maximum op 30,4% op jaarbasis en het absolute maximum op € 282,58 op jaarbasis.

Daarmee staat vast dat de aan het krediet verbonden kosten wegens niet-nakomen zelfs in het meest gunstige geval, bij een krediet van € 928,50 en een looptijd van 31 dagen, uitstijgen boven de door AFM aan het begrip onbetekenende kosten gegeven invulling, zoals deze blijkt uit paragraaf 2.1 van dit besluit. Dit bedrag loopt nog verder op als Friendly Finance herinneringspost verstuurt naar de klant. Aangezien de niet-nakomingskosten na één dag en na twee dagen na het verstrijken van de looptijd van het krediet, al boven de door de AFM aan het begrip onbetekenende kosten gegeven invulling uitstijgen, is van deze kosten geen berekening opgenomen in dit besluit.

Gelet op het voorgaande is de AFM van oordeel dat het verdienmodel van Friendly Finance mede gericht is op het maken van winst als de consument zijn krediet niet tijdig aflost en dat zij daarbij meer dan onbetekenende kosten in rekening brengt. Deze kosten voor niet-nakomen van de betalingsverplichting liggen boven het absolute en relatieve maximum dat de AFM als uitgangspunt hanteert. Dat Friendly Finance, naar zij stelt, de consument enkele dagen voor de datum waarop moet worden terugbetaald en op de dag zelf, wijst op diens verplichtingen, doet hier niet aan af. Friendly Finance kan zich volgens de AFM dus ook op grond van de omvang van de kosten van niet nakomen niet beroepen op de uitzondering van artikel 1:20, eerste lid, aanhef en sub f, Wft.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande is de AFM van oordeel dat Friendly Finance in de periode vanaf 10 juni 2011 tot heden krediet aanbiedt en heeft aangeboden in de zin van de Wft. De AFM is tot dat oordeel gekomen op grond van het feit dat Friendly Finance meer dan onbetekenende kosten in rekening brengt:

- zowel bij het verschil tussen de hoofdsom van het krediet en het bedrag dat de consument aan het einde van de looptijd terug moet betalen;
- als in het geval dat de consument zijn krediet niet tijdig aflost (omdat het verdienmodel mede gericht is op het maken van winst als de consument zijn krediet niet tijdig aflost).

Friendly Finance overtreedt hiermee artikel 2:60, eerste lid, Wft.

Friendly Finance heeft geen vergunning als bedoeld in artikel 2:60, eerste lid, Wft. Op Friendly Finance is geen van de uitzonderingen uit artikel 1:20 Wft van toepassing. Friendly Finance is ook niet vrijgesteld van de vergunningplicht ex artikel 2:64 juncto artikelen 3 en 3a Vrijstellingsregeling Wft.

Omdat Friendly Finance niet over de daartoe vereiste vergunning uit hoofde van artikel 2:60, eerste lid, Wft beschikt, is Friendly Finance in overtreding. De AFM heeft geen reden om aan te nemen dat de activiteiten van Friendly Finance inmiddels op voor de beoordeling relevante wijze zijn veranderd.

De AFM is zich bewust van de grote gevolgen van het opleggen van een last aan Friendly Finance. Zij zal immers haar verdienmodel moeten aanpassen dan wel haar activiteiten volledig moeten staken. Dit heeft potentieel ingrijpende gevolgen voor de bestuurders, aandeelhouders en werknemers van Friendly Finance.

De AFM is echter van oordeel dat de belangen die de Wft beoogt te beschermen in deze concrete casus zwaarder dienen te wegen. Volgens de AFM is er dan ook voldoende reden om een last onder dwangsom op te leggen. De AFM heeft daarbij meegewogen dat sprake is van overtreding van een verbodsbepaling, hetgeen naar zijn aard een zware overtreding is. De AFM acht deze overtreding te meer ernstig, omdat de door Friendly Finance aangeboden dienst zich met name richt op een kwetsbare groep consumenten, te weten zij die onmiddellijk geld nodig hebben en niet altijd in staat zijn om dit tijdig terug te betalen. Daarnaast heeft de AFM Friendly Finance reeds eerder tweemaal mondeling en middels het Voornemen gewezen op het feit dat zij in overtreding was.

3. Het besluit

Op grond van het vorenstaande legt de AFM aan Friendly Finance een last onder dwangsom op wegens overtreding van artikel 2:60, eerste lid, Wft teneinde het hierna beschrevene te bewerkstelligen.

- *Friendly Finance dient **binnen vijf werkdagen na dagtekening van het besluit** het aanbieden van krediet in Nederland te staken en gestaakt te houden totdat aan de toepasselijke regelgeving voldaan wordt;*
- *Friendly Finance dient **binnen vijf werkdagen na dagtekening van het besluit** de website www.betaaldag.nl hierop aan te passen;*
- *Friendly Finance dient voorts op de eerstvolgende werkdag nadat Friendly Finance haar vergunningplichtige activiteiten heeft gestaakt aan de AFM een schriftelijke verklaring te overleggen, waarin Friendly Finance bevestigt dat zij het aanbieden van krediet heeft gestaakt en gestaakt zal houden, tot het moment waarop is voldaan aan de toepasselijke regelgeving.*

De dwangsom zal € 4.000,- (zegge: vierduizend euro) bedragen voor iedere kalenderdag of gedeelte daarvan na de genoemde begunstigingstermijn van vijf werkdagen dat Friendly Finance niet voldoet aan de last onder dwangsom, met een maximum van € 80.000,- (zegge: tachtigduizend euro).

De AFM heeft bij de beoordeling van de hoogte van de dwangsom en het maximaal te verbeuren bedrag rekening gehouden met de zwaarte van de overtreding en de beoogde werking van de oplegging van de last onder dwangsom. De AFM heeft in dit verband voorts betekenis toegekend aan de omstandigheid dat Friendly Finance ondanks eerdere verzoeken om te stoppen volhardt in deze overtreding. Indien Friendly Finance niet voldoet aan de last onder dwangsom, zal de dwangsom na het verbeuren onmiddellijk opeisbaar zijn door de AFM. Het maken van bezwaar schorst de werking van de beschikking niet. De AFM zal de eventuele kosten van aanmaning tot betaling van de verbeurde dwangsommen en van de wettelijke rente voor rekening van Friendly Finance doen komen.

Publicatie

Als de dwangsom wordt verbeurd, zal de AFM het besluit tot het opleggen van de last onder dwangsom openbaar maken. Dit gebeurt op grond van artikel 1:99, eerste lid, Wft. De AFM heeft geen aanwijzingen dat eventuele openbaarmaking van het besluit in strijd is of zou kunnen komen met het doel van het toezicht dat de AFM houdt op de naleving van de Wft. Als Friendly Finance bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Rotterdam een verzoek indient om de openbaarmaking op te schorten, wordt de openbaarmaking uitgesteld tot er een uitspraak is van de voorzieningenrechter.

Als het besluit openbaar wordt gemaakt, gebeurt dit door:

- a. publicatie op de website van de AFM;
- b. publicatie in een persbericht; en, als dit naar het oordeel van de AFM wenselijk is,
- c. publicatie van dit persbericht in één of meerdere landelijke en/of regionale dagbladen.

Ad a. Als dit besluit op de website van de AFM wordt gepubliceerd, worden eventuele vertrouwelijke gegevens verwijderd. Het gaat hierbij om de in deze brief grijs gemarkeerde gegevens. Deze informatie zal dus in de publicatie worden afgeschermd. Als u vindt dat bepaalde andere gegevens ook als vertrouwelijk moeten worden aangemerkt, kunt u dit binnen een termijn van tien werkdagen na dagtekening van deze brief aan de AFM kenbaar maken.

Ad b/c. Hierbij vindt u de tekst van het persbericht dat de AFM zal publiceren als de dwangsom geheel wordt verbeurd:

“AFM legt een last onder dwangsom op aan Friendly Finance B.V. handelend onder de naam Friendly Finance of Betaaldag.nl.

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft op <datum> een last onder dwangsom opgelegd aan: Friendly Finance B.V., gevestigd Johan van Hasseltweg 43-I, 1021 KN Amsterdam.

De last onder dwangsom is opgelegd omdat Friendly Finance B.V., via haar website www.betaaldag.nl, krediet aanbiedt en heeft aangeboden in Nederland zonder te beschikken over de daartoe benodigde vergunning. De AFM heeft Friendly Finance B.V. eerder gewezen op het feit dat zij geen krediet mag aanbieden zonder te beschikken over de daartoe benodigde vergunning. Friendly Finance B.V. dient het aanbieden van krediet in Nederland te staken tot het moment dat aan de toepasselijke regelgeving is voldaan.

Bij vragen of klachten kunt u contact opnemen met het Meldpunt Financiële Markten van de AFM: 0900-5400 540 (0,05 euro per minuut).

De AFM bevordert eerlijke en transparante financiële markten. Wij zijn de onafhankelijke gedragstoezichthouder op de markten van sparen, lenen, beleggen en verzekeren. De AFM bevordert zorgvuldige financiële dienstverlening aan consumenten en ziet toe op een eerlijke en efficiënte werking van kapitaalmarkten. Ons streven is het vertrouwen van consumenten en bedrijven in de financiële markten te versterken, ook internationaal. Op deze manier draagt de AFM bij aan de welvaart en de economische reputatie van Nederland.”

Let op: de AFM kan, afhankelijk van de omstandigheden op het moment van publicatie, bovengenoemde publicatietekst wijzigen of aanvullen.

4. Hoe kunt u bezwaar maken?

Iedere belanghebbende kan tegen deze beschikking bezwaar maken door binnen zes weken na bekendmaking daarvan een bezwaarschrift in te dienen bij de AFM, t.a.v. Juridische Zaken, Postbus 11723, 1001 GS, Amsterdam. Een bezwaarschrift kan ook per fax (alleen naar faxnummer 020 - 797 3835), per e-mail (alleen naar e-mailadres bezwarenbox@afm.nl) of door middel van het formulier op de website van de AFM (www.afm.nl/bezwaar) worden ingediend. Aan deze elektronische wijze van verzending stelt de AFM nadere eisen die op haar website worden toegelicht. Dat een bezwaarschrift niet aan andere AFM-faxnummers of AFM-e-mailadressen wordt verzonden dan de hier genoemde, is één van die eisen. De AFM zal het bezwaarschrift alleen inhoudelijk in behandeling nemen als aan bedoelde eisen is voldaan.

De AFM wijst erop dat het maken van bezwaar niets afdoet aan de verplichting om aan deze last onder dwangsom te voldoen en evenmin aan de eventuele verplichting om verschuldigde dwangsommen te betalen.

Datum

Ons kenmerk

JZ-

Pagina

25 van 29

Als u nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met [REDACTED] op telefoonnummer [REDACTED].

Hoogachtend,
Autoriteit Financiële Markten

Was getekend te Amsterdam

Bijlage 1: Wettelijk kader

Bijlage 2: Voornemen

Bijlage 3: Zienswijze

Bijlage 1: Het wettelijk kader

Wft

In artikel 1:1 Wft is – voor zover relevant – het volgende bepaald:

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt, voorzover niet anders is bepaald, verstaan onder: aanbieden:

- a. *het in de uitoefening van een beroep of bedrijf rechtstreeks of middellijk doen van een voldoende bepaald voorstel tot het als wederpartij aangaan van een overeenkomst met een consument of, indien het een verzekering betreft, cliënt inzake een financieel product dat geen financieel instrument is of het in de uitoefening van een beroep of bedrijf aangaan, beheren of uitvoeren van een dergelijke overeenkomst;*

[...]

financieel product:

- a. [...]
- b. krediet;
- c. [...]

financiële dienst:

- a. aanbieden;
- b. [...];

[...]

krediet

- a. *het aan een consument ter beschikking stellen van een geldsom, ter zake waarvan de consument gehouden is een of meer betalingen te verrichten;*

[...]

In artikel 1:20, eerste lid, aanhef en sub f, Wft is bepaald:

Deze wet is niet van toepassing op:

f. financiële diensten met betrekking tot krediet dat binnen drie maanden dient te worden afgelost en ter zake waarvan slechts onbetekenende kosten aan de consument in rekening worden gebracht.

In artikel 1:72 Wft is het volgende bepaald:

1. *Met het toezicht op de naleving van de bij en krachtens deze wet gestelde regels zijn belast de bij besluit van de toezichthouder aangewezen personen.*
2. *Van een besluit als bedoeld in het vorige lid wordt mededeling gedaan door plaatsing in de Staatscourant.*

In artikel 1:74 is voor zover relevant – bepaald:

Datum

Ons kenmerk

JZ-

Pagina

27 van 29

1. *De toezichthouder kan ten behoeve van het toezicht op de naleving van de bij of krachtens deze wet gestelde regels van een ieder inlichtingen vorderen.*
2. *De artikelen 5:13 en 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht zijn van overeenkomstige toepassing.*
(...)

In artikel 1:79 Wft is – voor zover relevant – het volgende bepaald:

1. *De toezichthouder kan een last onder dwangsom opleggen terzake van een overtreding van voorschriften, gesteld ingevolge de in de bijlage bij dit artikel genoemde artikelen en de prospectusverordening alsmede terzake van overtreding van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht.*
2. (...)

In artikel 1:99 Wft is het volgende bepaald:

1. *De toezichthouder maakt een besluit tot het opleggen van een last onder dwangsom ingevolge deze wet openbaar wanneer een dwangsom wordt verbeurd, tenzij de openbaarmaking van het besluit in strijd is of zou kunnen komen met het doel van het door de toezichthouder uit te oefenen toezicht op de naleving van deze wet.*
2. *Indien wordt verzocht om een voorlopige voorziening als bedoeld in artikel 8:81 van de Algemene wet bestuursrecht, wordt de openbaarmaking van het besluit opgeschort totdat er een uitspraak is van de voorzieningenrechter.*

In artikel 2:60, eerste lid, Wft is bepaald:

Het is verboden in Nederland zonder een daartoe door de Autoriteit Financiële Markten verleende vergunning krediet aan te bieden.

Awb

In artikel 1:3 Awb is het volgende bepaald:

1. *Onder besluit wordt verstaan: een schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan, inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling.*
2. *Onder beschikking wordt verstaan: een besluit dat niet van algemene strekking is, met inbegrip van de afwijzing van een aanvraag daarvan.*
3. *Onder aanvraag wordt verstaan: een verzoek van een belanghebbende, een besluit te nemen.*
4. *Onder beleidsregel wordt verstaan: een bij besluit vastgestelde algemene regel, niet zijnde een algemeen verbindend voorschrift, omtrent de afweging van belangen, de vaststelling van feiten of de uitleg van wettelijke voorschriften bij het gebruik van een bevoegdheid van een bestuursorgaan.*

In artikel 4:8 Awb is – voor zover relevant – het volgende bepaald:

1. *Voordat een bestuursorgaan een beschikking geeft waartegen een belanghebbende die de beschikking niet heeft aangevraagd naar verwachting bedenkingen zal hebben, stelt het die belanghebbende in de gelegenheid zijn zienswijze naar voren te brengen indien:*
 - a) *de beschikking zou steunen op gegevens over feiten en belangen die de belanghebbende betreffen, en*
 - b) *die gegevens niet door de belanghebbende zelf ter zake zijn verstrekt.*

2. *Het eerste lid geldt niet indien de belanghebbende niet heeft voldaan aan een wettelijke verplichting gegevens te verstrekken.*

In artikel 4:9 Awb is het volgende bepaald:

Bij toepassing van de artikelen 4:7 en 4:8 kan de belanghebbende naar keuze schriftelijk of mondeling zijn zienswijze naar voren brengen.

In artikel 5:13 Awb is het volgende bepaald:

Een toezichthouder maakt van zijn bevoegdheden slechts gebruik voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak nodig is.

In artikel 5:16 Awb is het volgende bepaald:

Een toezichthouder is bevoegd inlichtingen te vorderen.

In artikel 5:17 Awb is het volgende bepaald:

1. *Een toezichthouder is bevoegd inzage te vorderen van zakelijke gegevens en bescheiden.*
(...)

In artikel 5:20 Awb is het volgende bepaald:

1. *Een ieder is verplicht aan een toezichthouder binnen de door hem gestelde redelijke termijn alle medewerking te verlenen die deze redelijkerwijs kan vorderen bij de uitoefening van zijn bevoegdheden.*
2. *Zij die uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift verplicht zijn tot geheimhouding, kunnen het verlenen van medewerking weigeren, voor zover dit uit hun geheimhoudingsplicht voortvloeit.*

In artikel 8:81 Awb is het volgende bepaald:

1. *Indien tegen een besluit bij de rechtbank beroep is ingesteld dan wel, voorafgaand aan een mogelijk beroep bij de rechtbank, bezwaar is gemaakt of administratief beroep is ingesteld, kan de voorzieningenrechter van de rechtbank die bevoegd is of kan worden in de hoofdzaak, op verzoek een voorlopige voorziening treffen indien onverwijlde spoed, gelet op de betrokken belangen, dat vereist.*
2. *Indien bij de rechtbank beroep is ingesteld, kan een verzoek om voorlopige voorziening worden gedaan door een partij in de hoofdzaak.*
3. *Indien voorafgaand aan een mogelijk beroep bij de rechtbank bezwaar is gemaakt of administratief beroep is ingesteld, kan een verzoek om voorlopige voorziening worden gedaan door de indiener van het bezwaarschrift, onderscheidenlijk door de indiener van het beroepschrift of door de belanghebbende die geen recht heeft tot het instellen van administratief beroep.*
4. *De artikelen 6:4, derde lid, 6:5, 6:6, 6:14, 6:15, 6:17 en 6:21 zijn van overeenkomstige toepassing. De indiener van het verzoekschrift die bezwaar heeft gemaakt dan wel beroep heeft ingesteld, legt daarbij een afschrift van het bezwaar- of beroepschrift over.*
5. *Indien een verzoek om voorlopige voorziening is gedaan nadat bezwaar is gemaakt of administratief beroep is ingesteld en op dit bezwaar of beroep wordt beslist voordat de zitting heeft plaatsgevonden, wordt de verzoeker in de gelegenheid gesteld beroep bij de rechtbank in te stellen. Het verzoek om*

voorlopige voorziening wordt gelijkgesteld met een verzoek dat wordt gedaan hangende het beroep bij de rechtbank.

BW

In artikel 7:57 BW is - voor zover relevant - het volgende bepaald.

1. In deze titel wordt verstaan onder:

[...]

- g. totale kosten van het krediet voor de consument: alle kosten, met inbegrip van rente, commissielonen, belastingen en vergoedingen van welke aard ook, die de consument in verband met de kredietovereenkomst moet betalen en die de kredietgever bekend zijn, met uitzondering van notariskosten;*
- h. totale door de consument te betalen bedrag: de som van het totale kredietbedrag en de totale kosten van het krediet voor de consument;*
- i. jaarlijks kostenpercentage: de totale kosten van het krediet voor de consument, uitgedrukt in een percentage op jaarbasis van het totale kredietbedrag, indien toepasselijk te vermeerderen met de in lid 3 bedoelde kosten;*
- j. debetrentevoet: de rentevoet, uitgedrukt op jaarbasis en toegepast in een vast of variabel percentage;*

[...]

- 2. De totale kosten van het krediet voor de consument, bedoeld in lid 1, onderdeel g, omvatten ook de kosten in verband met nevendiensten met betrekking tot de kredietovereenkomst, met name verzekeringspremies, indien het sluiten van een dienstencontract verplicht is om het krediet, in voorkomend geval op de geadverteerde voorwaarden, te verkrijgen.*
- 3. Voor de toepassing van lid 1, onderdeel i, worden de kosten voor het beheer van een rekening waarop zowel betalingen als kredietopnemingen worden geboekt, de kosten voor het gebruik van een betaalmiddel waarmee zowel betalingen als kredietopnemingen kunnen worden verricht, en de overige kosten voor betalingsverrichtingen in de totale kosten van het krediet voor de consument meegerekend, tenzij de opening van de rekening facultatief is en de kosten voor de rekening duidelijk en afzonderlijk in de kredietovereenkomst of een andere met de consument gesloten overeenkomst zijn vastgesteld.*

[...]

In artikel 7:57 BW is - voor zover relevant - het volgende bepaald.

1. Deze titel is van toepassing op kredietovereenkomsten.

2. Deze titel is niet van toepassing op:

[...]

- b. kredietovereenkomsten die in de vorm van een geoorloofde debetstand op een rekening worden verleend en die binnen een maand moeten worden afgelost;*
- c. kredietovereenkomsten zonder rente en andere kosten, en kredietovereenkomsten waarbij het krediet binnen een termijn van drie maanden moet worden terugbetaald en slechts onbetekenende kosten worden aangerekend.*

[...]